

SESSION 2023

**CAPES
CONCOURS EXTERNE
ET CAFEP**

**SECTION : LANGUES RÉGIONALES
CATALAN**

**EPREUVE ECRITE DISCIPLINAIRE
PORTANT SUR LE CATALAN**

Durée : 6 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Il appartient au candidat de vérifier qu'il a reçu un sujet complet et correspondant à l'épreuve à laquelle il se présente.

Si vous repérez ce qui vous semble être une erreur d'énoncé, vous devez le signaler très lisiblement sur votre copie, en proposer la correction et poursuivre l'épreuve en conséquence. De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, vous devez la (ou les) mentionner explicitement.

NB : Conformément au principe d'anonymat, votre copie ne doit comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé consiste notamment en la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de la signer ou de l'identifier. Le fait de rendre une copie blanche est éliminatoire.

Tournez la page S.V.P.

A

INFORMATION AUX CANDIDATS

Vous trouverez ci-après les codes nécessaires vous permettant de compléter les rubriques figurant en en-tête de votre copie.

Ces codes doivent être reportés sur chacune des copies que vous remettrez.

▪ **Concours externe du CAPES de l'enseignement public :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B E	0 4 4 2 E	1 0 1	9 3 9 5

▪ **Concours externe du CAFEP/CAPES de l'enseignement privé :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B F	0 4 4 2 E	1 0 1	9 3 9 5

L'épreuve comporte deux parties que le candidat abordera selon l'ordre de son choix :

- La composition en catalan
- La traduction (version et thème)

Analitzant els documents següents i ajudant-vos amb els vostres coneixements de la literatura catalana, elaboreu una reflexió sobre una problemàtica relacionada amb la temàtica «viure entre generacions» (*Axe 1 de la classe de seconde : «Vivre entre générations»*).

Document A: Ramon Llull, *Libre de Evast e Blanquerna*, Barcelona, Editorial Barcino, 1981, p. 54-56 (primera edició a l'editorial Barcino: 1935)

Document B: Santiago Rusiñol, *L'auca del senyor Esteve*, Barcelona, Castellnou, 2011, p.185-189.

Document C: Montserrat Roig, *El temps de les cireres*, Barcelona, Edicions 62, 1994, p. 114-115 (edició original: 1977).

Document D: Maite Salord, *L'alè de les cendres*, Maó, Arrela, 2014, p.181-182.

Document A:

[Com Evast i Aloma volgueren deixar el càrrec de l'alberg a llur fill Blanquerna]

En l'altre dia, après de missa, Evast y Aloma cridaren a Blanquerna davant lo altar, on era lo senyal de la creu; y Evast dix a Blanquerna estes paraules: —Amable fill Blanquerna: a recordar nos convé de hon som venguts, ni per què som creats, ni a què havem de tornar; y a regonèxer nos convé lo benefici que havem rebut del Altisme.

5 Temps és ja vengut que yo y Aloma, vostra mare, degam mesnysprear aquest món y renunciar als béns temporals; per antiguedat e per despoderament de nostres persones, havem senyal que la mort és ja prop de nosaltres. De aquí avant, ora és que yo y ella fassam aspra vida, e que tots nostres dies sien en plorar nostres peccats y en dir oració e fer penitència. E per çò, bell fill, nosaltres vos heretam de tots nostres
10 béns temporals; y en les oracions y en los altres béns que farem, vos acollim en part. E vós, d'ací avant, siau senyor de tots nostres béns; procurau e regiu esta casa en tal manera que no pereixca lo bé que·n ix, e que nosaltres ne hajam sustentació en nostra vida, e que los fills que vós hareu ne pusquen ésser nudrits en tal manera que a Déu sien agradables.—

15 Con Evast hac dites estas paraules e moltes d'altres a son fill Blanquerna, pres lo seu segel, e Aloma pres les claus de l'alberch, e volgren que Blanquerna presés lo sagel e les claus. Mas Blanquerna no pres ço que Evast e Aloma li volien donar, e començà a considerar e guardar en la creu, e remembrà la santa passió de nostre senyor Jesu Crist, e con era estat pobre en lo món, ell e sos apòstols, ni con hac menyspreats los
20 béns temporals. Molt cogità Blanquerna en les coses demunt dites ans que respongués a Evast, e après sa cogitació ell dix aquestes paraules:

—Sènyer pare— dix Blanquerna —: gran és la honor que vós e Aloma volets fer al vostre fill Blanquerna, indigne de reहेbre tan gran honrament; e gran confiança e fe havets en vostre fill, que tan li volets comenar, sens que no l'avets provat de lealtat,
25 caritat, justícia, ni de altres vertuts. De la honor e de la gràcia que vosaltres me fets, de Déu ne hajats grat e·n siats guardonats. Mas de mi sapiats que en mon cor, d'ací a avant, no vull metre honrament ni riqueses ni delits de aquest món, ni negunes altres coses, mas tan solament Déu, qui me ha creat e fet per ço que sia son tabernacle. On, gran injúria sseria feta a Déu, qui·l gitàs de la cambra en la qual vol estar, e injuriat
30 seria lo meu cor si·l tollia a Déu.—

Molt fortament foren meravellats Evast e Aloma de les paraules que dix Blanquerna, son fill, al qual dix Evast —E qual és ta entenció? Ni les paraules que dius, ¿quals obres signifiquen? Molt só meravellat de tes paraules; prech·te que·m digues ta volentat.

Ramon Llull, *Libre de Evast e Blanquerna*, Barcelona, Editorial Barcino, 1981, p. 54-56, (primera edició a l'editorial Barcino: 1935)

Document B

ACTE CINQUÈ. QUADRE PRIMER

La botiga de La Puntual. Any 1877

Escena tercera

- 5 SENYOR ESTEVE: Seu... i ... parlem, aclarim i sortim-ne d'una vegada, i sapiguem el que passa. (*S'asseuen.*) Ramonet, ja saps que una vegada et vaig preguntar què feies quan te n'anaves de casa, i em vas dir que te n'anaves a Llotja. Ja saps tu que no hi ha res al món que, llevat de tu i de la teva mare, estimi tan com la botiga. Tu ja saps com em vas prometre que la cuidaries com a pròpia, que teva és i que teva ha de ser... i ja no sols te'n vas a les tardes, sinó que te'n vas al dematí, i demà te n'aniràs a la nit, si no parlem clar i t'expliques bé. Digues d'un cop: a on vas quan surts?
- RAMONET: A... estudiar.
- 10 SENYOR ESTEVE: Això ja ho vas dir. Digue'm si dius la veritat, i si la dius, de què ha de servir-te tot això que dius que estudies. [...]
- RAMONET: Doncs... doncs... el que estudio em té de servir per una cosa... per la carrera... que vull seguir.
- SENYOR ESTEVE: Parla més clar i no et torbis... i no fem confusions, Ramonet.
- RAMONET: Que voldria seguir una carrera... que no és estar-me aquí... a la botiga.
- 15 SENYOR ESTEVE: No t'entenc, però quasi no et vull entendre. Només sospito el que vols i ja el cap se me'n va i m'agafa febre. La carrera que... vols seguir? Que no en tens una, de carrera? Què voldries?... Bah!... No pot ser!... Que voldries deixar la casa? Que saps el que et dius?
- RAMONET: Sí, senyor.
- 20 SENYOR ESTEVE: I ho dius serè? I m'ho dius... a mi! I has nascut de mi i de la meva dona? I no cau el cel i la terra?
- RAMONET: Pare... vostè m'ha fet parlar!
- SENYOR ESTEVE: T'he fet parlar... per sortir-ne! Però que ho dius per matar-me, això? Que em vols matar? Que no tenies cap més punyal per clavar-me'l... fill descastat?
- 25 RAMONET: No, pare... no! Escolti...
- SENYOR ESTEVE: Que no saps que aquesta botiga és més que tu i més que nosaltres? Que ens ha criat, ens ha donat nom, i que tu el voldries trepitjar i arrencar i fer-lo bocins, i que fent bocins aquest nom ens mataries a tots?
- 30 RAMONET: Deixi'm dir, només!
- SENYOR ESTEVE: Calla, calla! No vull ni sentir-te la veu. Però no; parla, que ho vull saber tot! Quina és aquesta carrera?
- RAMONET: És... ser escultor!
- SENYOR ESTEVE (*posant-se les mans al cap*): Escultor?... Has dit escultor? A on són els mots per parlar i les llàgrimes per plorar? I la mort?... Porta'm la mort! Cinquanta anys de viure als llimbs per dur-me a l'infern! I pel meu fill!
- 35 RAMONET: Però escolti... El ser escultor no és deshonor! Al contrari. Vostè encara no sap el que és!
- SENYOR ESTEVE: Que no sé el que és, em goses dir? Encara tu no eres al món que ja el sabia aquest ofici. És una ofici de perduts, de dropos, de pobres!...
- 40 RAMONET: Pare, per Déu!
- SENYOR ESTEVE: De pobres dic! I jo que m'he afanyat tants anys perquè no en siguessis de pobre! Que he estalviat només per tu, que ens hem escarrassat només

45 per tu! Que la teva mare i jo no hem menjat ni viscut per tu, per fer-te home, per fer-te home digne!... pagar-nos amb la ingratitude de voler ésser un miserable ? Ves-te'n del davant i borra't el nom que portes!

Santiago Rusiñol, *L'auca del senyor Esteve*, Barcelona, Castellnou, 2011, p.185-189

Document C

El seu pare, el migdia que tornà a casa, no li va dir res. Es trobaren tots dos a dinar – la Judith dinava abans, li ho donava una infermera. Menjaren, pare i filla, una bona estona en silenci, només se sentia el dring de les culleres en tocar el plat. L'Encarna servia el dinar i sospirava mentre llambregava el posat del senyor Miralpeix. A la cuina, 5 l'altra minyona rentava els plats de la Judit. Es miraren de cua d'ull un parell de vegades, la Natàlia i el seu pare. Feia molt de temps que no es deien res més d'allò que era imprescindible. En Joan Miralpeix era de naturalesa tancat i havia accentuat el seu caràcter introvertit des que la Judit es va ferir. La Natàlia no s'hi sentia a gust, a casa seva, però no se li acudia altra cosa que deixar lliscar els dies. « No hi ha res a dir-nos.» La Natàlia jutjava el seu pare amb fredor –abans estava segura que 10 l'odiava. «Només el preocupen els diners i la respectabilitat, és un covard», deia la Natàlia a l'Emilio. El pare de la Natàlia acabà de menjar les postres, una pera en almívar, i demanà el cafè, carregat com sempre. L'Encarna li serví el cafè al saló on tenien les vitrines amb els fetitxes de la Judit i el senyor Miralpeix obrí «la Vanguardia». 15 La Natàlia s'aixecà i anà a la farmaciola per agafar una aspirina, li costà de trobar el tub, entre totes les potingues de la Judit. Es trobava malament, després de la nit passada a la comissaria. La darrera vegada que s'havia barallat de debò amb el seu pare havia estat el darrer estiu, quan ella li havia dit que se n'anava tots tres mesos a fer una volta per Andalusia i que no es quedaria a tenir cura de la Judit. Les relacions 20 doncs, eren fredes i circumstancials. Cada matí, la Natàlia entrava a la cambra de la Judit i li feia un petó. «Jo no estic per enterrar la meva vida ocupant-me d'un tros de carn que respira!», havia cridat aleshores. La pell del seu pare s'havia encès, havia passat del rosa al roig viu, egoista!, cridà en Joan Miralpeix a la seva filla, és que no te l'estimes, la mare? No era ben bé això, digué la Natàlia, ¿és que s'havia de pansir 25 dient a la família t'estimo no t'estimo? El seu pare la mirà, les bosses de sota els ulls més accentuades, i va estrènyer el llavi inferior amb les dents de dalt. Li va clavar una bufetada. No tens principis, cridà en Joan Miralpeix. Quan la Natàlia tornà d'Andalusia, ja no s'adreçaven la paraula. Però ella ho havia demostrat: tenia «vida pròpia». Ets com la Kati, li deia la Patricia mig plorosa, acabaràs com ella. La Kati era una amiga 30 de joventut, i de la Judit, que practicava l'amor lliure, esnob i enamoradissa, voltada sempre de gent de teatre i pintors –gent de «mala vida», deia la Patricia– i que, durant la guerra, «es tornà roja com un rave». Tingué relacions amb un brigada internacional –un «estranger», deia la Patricia– que morí en el front. Ella se suïcidà –va beure un glop de sulfurant que li cremà l'estómac– el mateix dia en què els nacionals entraven 35 a Barcelona i el mateix dia en què gent com la Patricia, la Sixta i el marit de la Sixta cridaven «ja vénen els nostres, ja vénen els nostres»!

Montserrat Roig, *El temps de les cireres*, Barcelona, Edicions 62, 1994, p. 114-115
(edició original: 1977)

Document D

L'estiu havia començat estrany. Amb aquell viatge inesperat de l'avi. Sense ell, tot va començar a transformar-se lentament. Com en un malson. Les persones no eren les de sempre. Anaven d'una banda a l'altra de forma absurda. Les paraules no es corresponien amb els fets. Tot igual i tot tan diferent. No ho entenia. No ho he entès mai. Per això encara tot el viscut és aquí, amb mi. Llavors, no volia recordar el passat. No volia imaginar-me un futur. I el present, una llosa. Només era capaç d'arrossegarme pel present. Per aquell present. Com ara. L'estiu va començar estrany. Vaig anar a la sabateria de la mare. Ja se n'ha anat, l'avi?, em va demanar. Sí. No estiguis trista que prest tornarà a ser aquí. Només se'n va uns dies. Va tornar l'àvia i na Lola del port. Tot continuava igual, sense ell. Però res ja no era igual. I ja no ho seria mai més. Frases, gestos, silencis que m'incomodaven. No sabia com arribaven fins a mi. Però hi eren. No els hauria sabut explicar. Tot havia tornat fràgil. De cop. La realitat m'anava xuclant lentament. Sense dir res. Ningú no deia res. N'Antònia va fugir de Ciutat. Tenia l'amiga enfora. Feia dies que no havia anat a nedar amb el pare. Sempre trobava una excusa. Ell, a qui res no agradava més que ficar-se dins l'aigua freda. Només podia deambular pels carrers de Son Espanyolet amb els germans i els cosins. No volia jugar amb els petits. Em cansaven. Em veia gran, al seu costat. Anava de casa en casa. A veure l'àvia Isabel, que sempre feinejava. A fer companyia a l'àvia Catalina, sempre amb el mocador negre al cap. Asseguda amb un rosari entre les mans. La veig. Passa els grans bisellats entre els dits torts. Murmura entre dents. Quan sent la meua veu, deixa el rosari damunt la falda. M'hi atrac i em toca la cara amb els dits tremolosos. Em nota la pell humida per la calor. Li agaf el rosari de fusta. Hi penja una creu platejada. No t'agrada tant com el de Tots Sants. Somric. No. M'agrada més el que em regales per Tots Sants, àvia. Ensucrat. Amb caramels embolicats en celonafa de colors brillants. No és el més polit del mostrador. Però és el meu. Me'l penj al coll. El guard durant setmanes. Ben amagat perquè ningú no m'agafi cap llepolia. Fins que només hi queda la patena, de carabassa ensucrada, penjada del fil pelat. És el darrer que em menj. A poc a poc. Deix que se'm fongui a la boca. Amb els anys, la mare me n'enviava per als fills. Obríem el paquet i trèiem les tires dolces i lluent. Embolicades en paper de seda blanca. Tots Sants. Els meus fills somreien i se'ls penjaven al coll i estiraven un bombó que el fil prim esmitjava. I jo els observava amb un somriure, I pensava en l'àvia Catalina. Que era cega i també regalava rosaris. Pensava en tot el que els seus ulls no van veure i, tanmateix, va patir. En totes les visites al cementiri. Per Tots Sants. A plorar davant l'ossam amuntegat dins un clot. Entre terra i pedres i arrels de plantes que cobrien de verd lluent la vergonya i el dolor. Quan tot era agre i ningú somreia.

Maite Salord, *L'alè de les cendres*, Maó, Arrela, 2014, p.181-182

2- Traduction

a. Version

El pare de la Natàlia acabà de menjar les postres, una pera en almívar, i demanà el cafè, carregat com sempre. L'Encarna li serví el cafè al saló on tenien les vitrines amb els fetitxes de la Judit i el senyor Miralpeix obrí «la Vanguardia». La Natàlia s'aixecà i anà a la farmaciola per agafar una aspirina, li costà de trobar el tub, entre totes les potingues de la Judit. Es trobava malament, després de la nit passada a la comissaria. La darrera vegada que s'havia barallat de debò amb el seu pare havia estat el darrer estiu, quan ella li havia dit que se n'anava tots tres mesos a fer una volta per Andalusia i que no es quedaria a tenir cura de la Judit. Les relacions doncs, eren fredes i circumstancials. Cada matí, la Natàlia entrava a la cambra de la Judit i li feia un petó. «Jo no estic per enterrar la meua vida ocupant-me d'un tros de carn que respira!», havia cridat aleshores. La pell del seu pare s'havia encès, havia passat del rosa al roig viu, egoista!, cridà en Joan Miralpeix a la seva filla, és que no te l'estimes, la mare? No era ben bé això, digué la Natàlia, ¿és que s'havia de pansir dient a la família t'estimo no t'estimo? El seu pare la mirà, les bosses de sota els ulls més accentuades, i va estrènyer el llavi inferior amb les dents de dalt. Li va clavar una bufetada. No tens principis, cridà en Joan Miralpeix. Quan la Natàlia tornà d'Andalusia, ja no s'adreçaven la paraula. Però ella ho havia demostrat: tenia «vida pròpia».

Montserrat Roig, *El temps de les cireres*, Barcelona, Edicions 62, 1994, p. 114-115
(edició original: 1977)

b. Thème

De mon grand-oncle Malicroix je n'attendais rien. D'ailleurs, jamais personne n'avait rien attendu de lui. Nul ne l'avait rencontré depuis un demi-siècle. Terré en Camargue sur ses maigres terres, il incarnait pour nous la sauvagerie même. Ni bon, ni méchant, mais seul ; c'est-à-dire inquiétant et peut-être terrible. Toutefois, séparés de lui par ce demi-siècle d'absence sans rupture, nous n'avions jamais éprouvé la malfaisance de ces qualités redoutables dont notre imagination le parait. Il nous ignorait avec une sorte de mépris. Très magnifiquement il s'appelait Cornélius de Malicroix, et il était pauvre. Du moins on le disait. Son train de vie au milieu des étangs, en compagnie de quelques pâtres aussi durs et aussi sauvages que lui, pouvait le laisser croire, et on le croyait ; car riche, eût-il vécu de cette vie farouche, et chichement, dans ce pays de la tristesse ? Personne ne le pensait. Nous sommes en effet des gens de terre grasse, qui attachent à quelque aisance une valeur morale. Si le grand-oncle Malicroix s'était retiré au désert, sa retraite, à nos yeux, lui avait été inspirée par l'orgueil. Il cachait sa misère. C'est dire qu'on ne l'aimait pas.

Moi cependant je l'admirais. J'en savais peu de chose, car on n'en parlait guère, et plus par allusions ironiques et sourdes que clairement. Mais son nom et le pays rude où il vivait, cet orgueil dont on le parait involontairement, donnaient de la grandeur à sa figure.

Henri Bosco, *Malicroix*, Paris, Gallimard (Folio), 1973, p.13-14
(édition originale : 1948)